- *Ψύλλοι στ' αυτιά* στο Σύγχρονο Θέατρο Αθήνας -

ΣΕ ΦΡΕΝΗΡΕΙΣ ΡΥΘΜΟΥΣ

Ο Ζωρζ Φεντώ (1862-1921), δουλεύοντας όπως ένας φαρμακοποιός όταν εκτελεί μια συνταγή, με απόλυτη μεθοδικότητα, οργάνωση και σοβαρότητα, στήνει στα έργα του έναν καλοκουρδισμένο μηχανισμό όπου οι ήρωές του, κυρίως αστοί σαν αυτούς που είχε τη δυνατότητα να συναντήσει και να παρατηρήσει στο περιβάλλον του, βρίσκονται σε τραγική θέση. Μόνο που η θέασή τους πραγματοποιείται από μια κωμική πλευρά, αφού πρώτα τους έχει αποστραγγίσει από λεπτές ψυχολογικές αποχρώσεις, τους έχει δέσει στον κοινωνικό μηχανισμό και έχει σπάσει τα φρένα του ρυθμού. Ο κόσμος του Φεντώ μέσα σε έναν μεγαλειώδη παραλογισμό, αποκύημα μιας απόλυτης λογικής που οδηγεί στο παράλογο, δεν ασχολείται με προβλήματα βιοποριστικά, υπαρξιακά ή κοινωνικά. Ο κόσμος του αναζητά με πάθος την ικανοποίηση, την απόλαυση, τον έρωτα. Έναν έρωτα που τις περισσότερες φορές είναι απών. Οι ήρωές του τρυπώνουν σε μυστικές φωλιές για να αγαπηθούν ή για να εκδικηθούν χαρίζοντας το κορμί τους. Ο κόσμος του Φεντώ είναι ένας κόσμος σάρκας και πάθους, εκδίκησης και παράλογης λογικής. Ένας κόσμος διόλου δίκαιος. Οι ήρωες του βασανίζονται, είτε είναι αθώοι είτε ένοχοι, και ο συγγραφέας δεν τους επιφυλάσσει απαραίτητα δικαίωση. Στο υπόστρωμα των σχέσεων υπάρχει η σκληρότητα και η εκδίκηση.
Μελετώντας τους προκατόχους του, και ιδίως τον Λαμπίς, ο Φεντώ διατύπωσε τον κανόνα πως όταν δύο χαρακτήρες δεν πρέπει να συναντηθούν ο συγγραφέας πρέπει να τους φέρει μαζί και να δει το αποτέλεσμα. Τον κανόνα αυτόν τον εφαρμόζει όχι μόνο στους ήρωες των έργων του αλλά και στους θεατές του. Τους θέτει αντιμέτωπους με την εικόνα του εαυτού τους που αποφεύγουν. Κι εκείνοι, παρασυρμένοι από την ψευδαίσθηση του τρίτου, γελούν με τον εαυτό τους γεμίζοντας τα θέατρα. Ίσως για αυτό ο Φεντώ δεν γελούσε ποτέ στο θέατρο. Και ίσως για αυτό ο τεχνίτης του γέλιου έφυγε από τη ζωή σε ένα πολυτελές ψυχιατρείο στα προάστια του Παρισιού πάσχοντας από κατάθλιψη και «αβεβαιότητα ταυτότητας».
Το *Ψύλλοι στ' αυτιά* (*La puce à l' oreille*), γραμμένο το 1907, είναι μια αποκάλυψη αυτών των παραλογισμών και των αδυναμιών του κόσμου. Όλα ξεκινούν όταν η κ.Σαντεμπίζ νομίζει πως ο σύζυγος της την απατά. Παρακαλεί την πιο στενή φίλη της να στείλουν ένα ανώνυμο γράμμα στον άνδρα της, καλώντας τον σε μυστικό ραντεβού σε κάποιο ξενοδοχείο που προσφέρεται για ερωτικές συναντήσεις. Το ξενοδοχείο όμως τυχαίνει να είναι τόπος συνάντησης και άλλων γνωστών τους και σε συνδυασμό με την ομοιότητα του θυρωρού με τον κ. Σαντεμπίζ ακολουθεί μία σειρά παρεξηγήσεων. Απίστευτες συμπτώσεις, συζυγικές απιστίες, τρελές περιπέτειες, ερωτικά γράμματα που πάντα έχουν λάθος παραλήπτη, ευρηματικά μπερδέματα - όλα σε διάρκεια λίγων ωρών-, αιχμηρός διάλογος, δραστικοί χαρακτήρες, ιλιγγιώδης ταχύτητα, είναι τυπικά συστατικά των έργων του Φεντώ και το *Ψύλλοι στ' αυτιά* τα περιέχει όλα στην ιδανική δοσολογία. Δομημένο με μαθηματική ακρίβεια, όλα υπολογισμένα λεπτομερώς. Επιπλέον προσφέρει τη δυνατότητα στον πρωταγωνιστή για ένα ρεσιτάλ ερμηνείας με έναν διπλό ρόλο: του κυρίου Βικτώρ Σαντεμπίζ και του Πότσι, του κλητήρα του ξενοδοχείου.
Είναι σχεδόν τετριμμένο να μιλάμε για το ταλέντο και την ερμηνευτική δεινότητα του Γιώργου Κιμούλη. Και σε αυτή την παράσταση αποδεικνύει για ακόμη μια φορά την πληθωρικότητά του, τις αστείρευτες πηγές έμπνευσής του, τις αντοχές του. Επιλέγοντας να αναμετρηθεί σκηνοθετικά και ερμηνευτικά με τη φάρσα βγήκε αλάβωτος. Ο Ζωρζ Φεντώ επισημαίνοντας τη δυσκολία των έργων του επέμενε πως, για να αποκτήσουν τους ρυθμούς και την επιτάχυνση που χρειάζεται το είδος αυτής της φάρσας, χρειάζονται τρεις μήνες δοκιμές. Υπηρετώντας τις απαιτήσεις της φάρσας ο Κιμούλης πέτυχε το αυστηρό δέσιμο, τους πολύ σφιχτούς και ταυτόχρονα φρενήρεις ρυθμούς, την άρτια τεχνική, την ακρίβεια, την ταχύτητα και το έντονο, αλλά όχι υπερβολικό, σωματικό παίξιμο διατηρώντας την αίσθηση του μέτρου

και της ισορροπίας και αποφεύγοντας την μετατροπή της παράστασης σε ένα ανόητο, εύθυμο κατασκεύασμα. Ως ηθοποιός περνούσε από τον ένα ρόλο στον άλλο με δεξιοτεχνία, με εφευρετικότητα και με καλοζυγισμένη δραματική ένταση.
Στο πλάι του Κιμούλη, στο ρόλο της συζύγου του, στάθηκε η Λήδα Ματσάγγου με μια ευγενική λιτή ερμηνεία, με ανεπιτήδευτη αφέλεια και ανεπαίσθητη ρομαντική διάθεση. Η Γαλήνη Τσεβά, στον ρόλο της φίλης που βρίσκεται στο επίκεντρο της παρεξήγησης χωρίς να φταίει, με συγκροτημένη τεχνική απέδωσε την αστή, με τις απαραίτητες σκιές δισταγμού και φόβου απέναντι στο μένος και το ταμπεραμέντο του συζύγου της, του κωμικά εκρηκτικού Ισπανού του Ανέστη Κατούντη. Ο Γιώργος Ψυχογιός (γιατρός) και ο Γιώργος Στριφτάρης (Τουρνέλ) αντιμετώπισαν ρεαλιστικά τους ρόλους τους. Ο Τηλέμαχος Κρεβάικας χρησιμοποίησε στοιχεία κόμικς για να σχηματίσει τον ξενοδόχο. Η Μυρτώ Δαρούσου και ο Δημοσθένης Φίλιππας έπλασαν ένα απολαυστικό ζευγάρι, στηρίζοντας τη σχέση τους στην εξαπάτηση, την αφέλεια και την προσποίηση με δημιουργικό ενθουσιασμό. Η Σύλβια Λιούλιου ερμήνευσε με μπριο, αλλά και μια μικρή δόση υπερβολής, την υπάλληλο του ξενοδοχείου ενώ ο Μιχάλης Αϊνατζόγλου απέδωσε με ευκρινείς γραμμές τον γέρο-απατεώνα. Ο Αργύρης Αγγέλου, με τα προβλήματα ομιλίας του χαρακτήρα του, είχε την ευκαιρία να προβάλλει την τεχνική του και να κάνει το κοινό να γελάσει πολύ. Θετική και η παρουσία του ασυγκράτητου μοναχικού τύπου του Γιάννη Σιδερά.
Ο Γιώργος Κιμούλης στην παράσταση αυτή έχει κάνει σχεδόν τα πάντα. Εκτός από τη σκηνοθεσία, έχει μεταφράσει το έργο διατηρώντας την αυστηρή συνοχή του συγγραφικού οικοδομήματος και παρέχοντας του τον απαραίτητο δεικτικό και χειμαρρώδη λόγο, έχει διαμορφώσει τον σκηνικό χώρο μαζί με τον Λευτέρη Γκόντα και έχει επιμεληθεί και το πρόγραμμα της παράστασης. Το σκηνικό διαμορφώθηκε με βάση τις ανάγκες που προκύπτουν από το ίδιο το κείμενο αποφεύγοντας κάθε είδους υπερβολές ή κάτι περιττό. Είναι λειτουργικό, απολύτως χρηστικό και ταυτόχρονα καλαίσθητο. Το ίδιο και τα κοστούμια που επιμελήθηκε ο Γιώργος Μπαρμπαρέσος μένοντας πιστός στη μόδα της εποχής του έργου. Ως μουσική επένδυση χρησιμοποιήθηκε μουσική του Jacques Offenbach. Τους φωτισμούς σχεδίασε ο Νίκος Δρόσος.
Αν και πιστεύω ότι είναι καλύτερο οι ευθύνες να μοιράζονται και να υπάρχει πάντα ένα έξω μάτι στα πράγματα δεν μπορώ να μην πω πως το αποτέλεσμα δικαιώνει τον Κιμούλη. Άλλωστε, στην περσινή του παράσταση (*Αρχιμάστορας Σόλνες*) ήταν εμφανές πως, αν και δεν είχε ο ίδιος την σκηνοθετική ευθύνη, ήταν δικές του οι γραμμές που ακολουθήθηκαν

Ζωρζ Φεντώ *Ψύλλοι στ' αυτιά*
Μετάφραση-Σκηνοθεσία: Γιώργος Κιμούλης
Διαμόρφωση Σκηνικού Χώρου: Λευτέρης Γκόντας – Γιώργος Κιμούλης
Επιμέλεια Κοστουμιών: Γιώργος Μπαρμπαρέσος
Μουσική: Jacques Offenbach
Παίζουν
Αργύρης Αγγέλου, Μιχάλης Αϊνατζόγλου, Μυρτώ Δαρούσου, Ανέστης Κατούντης
Γιώργος Κιμούλης, Τηλέμαχος Κρεβάϊκας, Σύλβια Λιούλιου, Λήδα Ματσάγγου
Γιάννης Σιδεράς, Γιώργος Στριφτάρης, Γαλήνη Τσεβά, Δημοσθένης Φίλιππας
Γιώργος Ψυχογιός

Φουαγιέ 3, Μάρτιος 2006